

кафедрі проводиться в аудиторний і позааудиторний час за буклетами і в системі «Internet – online». Щомісячно виставляється рейтингова оцінка, визначається група ризику і створюються умови для індивідуального опрацювання тестових завдань із викладачами кафедри, що сприяє підвищенню результатів тренінгових складань «Крок 3». Навчально-дослідна робота лікарів-інтернів також є однією з форм самоосвітньої діяльності, пов'язана з тісною співпрацею в групі дослідників, формує здатність отримувати нові знання, узагальнювати результати і робити наукові узагальнення, розширювати і поглиблювати знання, вдосконалювати клінічне мислення. На кафедрі всі лікарі-інтерни беруть участь у науковому пошуку і в очній, і в заочній частинах навчання, виступають із доповідями на кафедрі, академії тощо.

Отже, використання різних форм самостійної роботи в інтернатурі сприяє мотивації навчання, постійному самовдосконаленню, активній участі в пізнавальному процесі та формуванню конкурентоспроможного лікаря-інтерна із самостійним творчим мисленням, глибокими і міцними знаннями, сформованими практичними навичками і стійкою професійною позицією.

Список використаної літератури

1. Застосування інноваційних технологій на курсах підвищення лікарів // Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Шилкіна Л.М.[та ін.] // Вісник проблем біології і медицини. – 2018. – Вип.4, т. 1 (146). – С. 142- 145.
2. Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів вишого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія» / [Ждан В.М., Бобирьов В.М., Білаш С.М., Лохматова Н.М.]// Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали наук.-практ. конф. – Полтава, 2017. – С.3-5.
3. Льовкін О.А. Використання симуляційних технологій при навчанні лікарів невідкладних станів / О.А.Льовкін, К.В.Серіков // Сімейна медицина. – 2015. – №6. – С.44-45.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ НЕРВОВИХ ХВОРОБ З НЕЙРОХІРУРГІЄЮ ТА МЕДИЧНОЮ ГЕНЕТИКОЮ В КОНТЕКСТІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

**Пурденко Т.Й., Литвиненко Н.В., Гладка В.М., Силенко Г.Я., Таряник К.А., Пінчук В.А.,
Дельва М.Ю., Дельва І.І., Кривчун А.М., Санік О.В., Паленка О.Є., Самарченко Л.А.**

Українська медична стоматологічна академія

Автори доводять, що вивчати дисципліну «Неврологія» неможливо без опанування практичних навичок, які допомагають формуванню клінічного мислення майбутніх лікарів при встановленні топічного, синдромологічного і клінічного діагнозу.

Ключові слова: студент, викладач, практичні навички, клінічне мислення.

The study of the subject “Neurology” is impossible without mastering the practical skills which help in the formation of clinical thinking in future physicians, in making the topical, syndromological and clinical diagnoses.

Keywords: student, teacher, practical skills, clinical thinking.

Останнім часом вища медична освіта в Україні помітно змінюється завдяки впровадженню методології кредитно-модульної системи навчання [1]. В умовах реформування системи медичної освіти важливим фактором підготовки фахівців є покращення якості навчання, оптимізація форм засвоєння теоретичних знань, опанування практичних навичок, формування клінічного мислення на сучасному етапі підготовки спеціаліста [2; 7].

Під час підготовки студентів у закладі вищої медичної освіти в майбутнього лікаря мають сформуватися необхідні творчі здібності та навички: самостійно визначити і сформулювати проблему, виявити симптоми і синдроми, аналізувати їх, висунути лікарську гіпотезу, сформулювати діагноз, запропонувати ефективні методи діагностики і лікування хвороби [1; 3; 4]. Майбутні лікарі мають бути висококваліфікованими і компетентними спеціалістами, володіти необхідним запасом теоретичних знань, практичних навичок, а також адекватно орієнтуватися в неочікуваних ситуаціях, бути готовими приймати нестандартні рішення залежно від стану пацієнта [7].

Професійна діяльність сучасного лікаря, особливо в умовах медичної реформи, вимагає оволодіння широким спектром навичок: сенсорних, перцептивних, інструментально-розрахункових, специфічних і загальноприйнятих методів обстеження. Уміння – це здатність оперувати складною системою теоретичних знань і практичних навичок у вирішенні досить складних, нетипових, нестандартних професійних завдань. Умовою формування вмінь у професійній діяльності фахівця є активний систематичний тренінг у розв'язанні складних клінічних задач (курація хворих, написання історії хвороби, диференційована діагностика, призначення лікування, проведення профілактичних заходів, надання невідкладної допомоги) [3; 5;7].

Навчальний процес – це багатогранна діяльність викладача і студента, а підготовка майбутнього лікаря – складний, творчий і довготривалий процес. Від рівня підготовки студентів-медиків буде залежати якість надання медичної допомоги населенню. Колектив академії прагне досягти найвищих результатів у виконанні теоретичних, практичних, освітніх, виховних завдань шляхом застосування новітніх педагогічних технологій [2].

Сучасна методика підготовки і проведення практичного заняття для студентів медичних ЗВО III-IV рівнів акредитації вимагає від усіх співробітників кафедри максимально високого рівня знання предмета й оснащення навчальних кімнат. Для клінічних кафедр необхідно проводити заняття з розбором тематичних хворих.

Основою формування майбутніх фахівців – це практична підготовка під час виконання і засвоєння практичних навичок [6]. Першочергове завдання при оволодінні практичними навичками – робота з пацієнтом, яка починається безпосередньо з 2-3-го курсу і триває до кінця навчання у виші, а також у період післядипломного навчання [2].

Вивчення дисципліни «Неврологія» неможливе без опанування студентами практичних навичок, які допомагають формуванню клінічного мислення майбутніх лікарів при встановленні топічного, синдромологічного і клінічного діагнозів.

Навчальний процес на кафедрі нервових хвороб з нейрохірургією та медичною генетикою виконується згідно з розкладом і календарним планом для студентів медичного факультету. З метою адекватного опанування студентами практичних навичок на кафедрі проведена відповідна організаційно-методична робота:

- затверджений перелік практичних навичок (згідно з робочою програмою);
- до кожного практичного заняття складені методичні вказівки для студентів і методичні рекомендації для викладачів, в яких чітко виділені практичні навички;
- складені методичні рекомендації за темами: «Обстеження хворих у клініці нервових хвороб» та «Обсяг практичних навичок за темами практичних занять із дисципліни «Неврологія» для студентів медичного факультету»;
- видані навчальні посібники «Клінічні методи дослідження нервової системи у новонароджених та дітей грудного віку» та «Обстеження пацієнтів в клініці нервових хвороб» для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації;
- згідно з календарним планом для I модуля виділено 1 практичне заняття, яке включає контроль викладачем практичних навичок кожного студента, що входить у оцінювання підсумкового заняття з модуля I; для II модуля – 2 практичних заняття: курація неврологічного пацієнта і захист історії хвороби. Заняття зі студентами проводяться на базі неврологічного відділення ПОКЛ, де лікуються пацієнти з гострою неврологічною симптоматикою, з рідкісними формами хвороб нервової системи; пацієнти, складні щодо діагностики.

Для опанування практичних навичок студенти під час кожного практичного заняття працюють у палатах неврологічного відділення ПОКЛ, де проводять курацію тематичних хворих, яка займає 20 хвилин заняття. Під керівництвом викладача студенти засвоюють нові та закріплюють наявні знання і вміння, користуючись методичними вказівками з усіх тем. Заняття забезпечуються інструментальним оснащенням: неврологічні молотки, набір для дослідження чутливості, голка для люмбальної пункції, якими користуються студенти під час курації хворих. Студенти самостійно виконують збір скарг хворого, анамнестичних даних, огляд неврологічного статусу, виділяють провідні симптоми і синдроми, визначають локалізацію патологічного вогнища (топічний діагноз), установлюють попередній діагноз і призначають додаткові методи обстеження, консультації суміжних спеціалістів. Викладач систематично контролює роботу студентів, оцінює вміння студентів контактувати і проводити активне розпитування пацієнтів, адекватність виконання практичних навичок. Відпрацювання практичних навичок під час заняття проводиться за допомогою методичних рекомендацій «Обстеження хворих в клініці нервових хвороб» та «Обсяг практичних навичок за темами практичних занять з дисципліни «Неврологія», створених викладачами кафедри. Спільно з викладачем студенти обговорюють диференційований і клінічний діагнози, призначають адекватну терапію. Наголошуємо на тому, що в основі лікувального процесу мають лежати не дані лабораторних та інструментальних досліджень, а клінічні прояви хвороби у всій її складності та не завжди зрозумілих анамнестичних сюжетах. Підсумком оволодіння практичними навичками на кожному практичному занятті стає написання академічної історії хвороби з подальшим її захистом, що допомагає систематизувати знання студентів.

Одним зі складових завдань у оволодінні практичними навичками є навчання студентів клінічного мислення біля ліжка хворого, методичного підходу до розв'язання діагностичних і лікувальних завдань у неврологічній клініці. Клінічне мислення на сучасному етапі розвитку медицини – це спосіб мислення, який базується на теоретичних медичних концепціях, що пояснює природу хвороби, її клінічні прояви та дозволяє сформулювати стратегію і тактику діагностики, лікування і профілактики. Основа клінічного мислення – з'єднання емпіричних спостережень і результатів наукових досліджень у єдиний принцип надання медичної допомоги. Формування клінічного мислення – основне завдання медичної освіти [1; 3; 4].

Сформовані практичні навички не лише допомагають виявити теоретичні знання студентів, а й виявляють уміння використовувати їх на практиці та є формою підбиття підсумків навчання на окремому етапі роботи в клініці нервових хвороб. На кафедрі нервових хвороб з нейрохірургією та медичною генетикою достатньо часу відведено на оволодіння практичними навичками, що дає можливість студентів продемонструвати і підвищити свій рівень клініциста.

Кваліфікація лікаря визначається ступенем оволодіння майстерністю клінічного мислення, знанням теорії медицини, розумінням алгоритму діагностичного пошуку, особистим досвідом. Глибину клінічного мислення майбутніх лікарів формує безпосереднє їх спілкування із хворими під керівництвом наставника-педагога [7].

Список використаної літератури

1. Васлюк В.М. Основи клінічного мислення і болонський процес / В.М. Васлюк, Л.П. Боднар, Л.П. Мартинюк // Медична освіта. – 2010. – № 4. – С. 36-40.
2. Вородюхіна А.К. Складові якісної підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів у сучасних умовах / А.К. Вородюхіна, А.Г. Ярешко, М.В. Куліш // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах: наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2018. – С. 43-45.
3. Зінчук О.М. Формування у студентів клінічного мислення при вивченні дисциплін терапевтичного профілю / О.М. Зінчук, Р.Ю. Грицько, Б.В. Дибас // Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі: матеріали навч.-метод. конф. – Тернопіль, 2013. – С. 372-373.
4. Петрушанко Т.О. Значення фантомних занять у формуванні практичних навичок майбутніх лікарів-стоматологів / Т.О. Петрушанко, Л.Й. Островська, І.Ю. Попович // Український стоматологічний альманах. – 2016. – № 1, т. 2. – С. 94-97.
5. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
6. Удосконалення якості підготовки лікарів у ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» в сучасних умовах / [В.М. Ждан, В.М. Бобирьов, С.М. Білаш, Н.М. Лохматова] // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2016. – С. 3-4.
7. Формування клінічного мислення у лікарів-інтернів зі спеціальності «педіатрія» на циклі «дитяча неврологія» / Н.В. Литвиненко, Т.Й. Пурденко, Г.Я. Силенко [та ін.] // Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Тернопіль, 2014. – С. 473-474.